

**ПРОЕКТ: МЕМОРАНДУМ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО  
ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ХЪБ НА МИСИЯТА СРЕЩУ РАКА  
В БЪЛГАРИЯ**

Днес, ..... 2026 г., с гр. София, между:

.....

Заедно наричани „Страните“,

**СКЛЮЧВАТ НАСТОЯЩИЯ МЕМОРАНДУМ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО,  
като официално изразяват желанието си за съвместна работа**

**I. ВЪВЕДЕНИЕ**

**1. Европейска регламентация и стратегии**

**Европейска рамка за борба с рака**

Борбата с онкологичните заболявания е сред водещите стратегически приоритети на Европейския съюз. С Регламент (ЕС) 2021/522 за програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ (EU4Health) ЕС признава рака като едно от най-сериозните социално-икономически и здравни предизвикателства, водещо до преждевременна смъртност, инвалидизация и значителна загуба на човешки и икономически капитал. В съответствие с Цел 3 на ООН за устойчиво развитие е поставена цел за намаляване с една трета на преждевременната смъртност от незаразни болести до 2030 г..

**Ракът като системен европейски риск**

Всяка година над 2,7 милиона души в ЕС се диагностицират с онкологично заболяване, а над 1,3 милиона губят живота си при директни разходи за онкологична грижа, надхвърлящи 240 млрд. евро годишно. Очакванията са тази тежест да нараства вследствие на застаряването на населението, неблагоприятните социални и екологични детерминанти и нездравословните начини на живот. Това налага преход от фрагментирани интервенции към системни, дългосрочни и координирани политики.

**Европейска мисия срещу рака и Европейски план за борба с рака**

Европейската мисия срещу рака в синергия с Европейския план за борба с рака представлява стратегически и оперативен пробив, обединяващ в единен подход научните изследвания, общественото здраве, дигитализацията, споделянето на данни и гражданската ангажираност. Общата амбиция е до 2030 г. да бъде подобрен животът на над 3 милиона души чрез превенция, ранно откриване, ефективно лечение и по-дълга и по-качествена преживяемост.

**Междусекторно взаимодействие**

Мисията срещу рака въвежда нов модел на действие, насочен към интеграция на фундаментални, транслационни, клинични и интервенционни изследвания с политики в областта на здравеопазването, образованието, иновациите, социалните науки и икономиката. Централно място заема изграждането на устойчиви мултидисциплинарни партньорства и активното включване на гражданите като съучастници в промяната.

**ЕСHoS и национални хъбове на Мисията срещу рака (НХМР)**

В този контекст инициативата ECHoS (Establishing Cancer Mission Hubs: Networks and Synergies) създава основата за бъдеща Европейска мрежа от национални хъбове на Мисията срещу рака (НХМР). Замислени са като ключови национални координационни

механизми за прилагане на целите на Мисията „Рак“ и Европейския план за борба с рака на национално, регионално и местно ниво чрез мобилизиране на публичните институции, здравната система, академичната общност, индустрията, пациентските организации и гражданското общество.

### **Ракът като хоризонтален обществен приоритет**

Широкият обхват на инициативата надхвърля традиционните рамки на здравеопазването, като интегрира измеренията на заетостта, образованието, социалното включване и икономическото развитие. По този начин ракът се утвърждава като многопластов обществен приоритет, изискващ координирани, устойчиви и справедливи политики, насочени към дългосрочно подобряване на здравните резултати и обществената устойчивост.

Националните хъбове на Мисията срещу рака функционират като национални механизми за управление и прилагане на Европейската мисия срещу рака, действащи на национално, регионално и местно равнище във всяка държава членка и асоциирана страна. Те са стратегическа инициатива на Европейската комисия, реализирана под ръководството на Генерална дирекция „Научни изследвания и иновации“ (DG RTD) и Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ (Directorate-General for Health & Food Safety, DG SANTE) и изпълнявана и наблюдавана чрез Европейската изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията (European Health and Digital Executive Agency, HaDEA), с цел да осигури координирано, последователно и ускорено изпълнение на целите на Мисията срещу рака. Чрез структурирано партньорство и диалог между публичните институции, здравната система, научната и иновационната общност, бизнеса, пациентските организации и гражданите НХМР обединяват националните усилия и стимулират трансграничното сътрудничество, като по този начин ускоряват научните изследвания, внедряването на иновации и системното подобряване на превенцията, лечението и качеството на живот на хората, засегнати от рак, в пълно съответствие с целите на Европейската мисия срещу рака и Европейския план за борба с рака.

## **2. Национални стратегии**

### **Национална стратегическа рамка**

Националната програма за развитие България 2030 идентифицира онкологичните заболявания като една от водещите причини за смъртност и загуба на качество на живот в страната, редом със сърдечно-съдовите и други хронични заболявания. Документът поставя фокус върху ограничаване на тежестта на хроничните заболявания, подобряване на управлението на здравословното състояние и повишаване на качеството и продължителността на живота на населението.

### **Национална здравна стратегия 2030**

Националната здравна стратегия 2030, приета през 2024 г., формулира дългосрочната визия за развитие на здравния сектор и подчертава необходимостта от засилено сътрудничество, координация и интеграция между институциите, професионалните общности и обществото като ключов фактор за устойчиви и ефективни здравни политики.

### **Роля и предназначение на НХМР**

Националният хъб на мисия срещу рака в България представлява отворена национална координационна платформа за прилагане на Мисията „Рак“ на ЕС, която съгласува онкологичната грижа, образованието, научните изследвания и публичните политики с европейските и националните стратегически приоритети.

### **Приоритет „Здравеопазване и спорт“ и устойчиво развитие**

В рамките на Националната програма за развитие България 2030, Приоритет 12 „Здравеопазване и спорт“, очертава необходимостта от системни реформи и интегрирани политики за подобряване на здравните показатели на населението в пряко съответствие с Цел 3 на ООН за устойчиво развитие – осигуряване на здравословен живот и благосъстояние за всички възрасти.

#### **Пентахеликсно сътрудничество и интеграция**

Националният хъб на мисия срещу рака насърчава устойчиво многостранно взаимодействие чрез пентахеликсният модел, обединявайки публичните институции, здравните специалисти, научноизследователските и образователните структури, индустрията, гражданското общество и пациентските организации в единна рамка за съвместни действия срещу рака.

#### **Стратегическа добавена стойност**

Създаването на НХМР е закономерна стъпка към изграждането на модерна, координирана и отговорна национална система за борба с онкологичните заболявания. Изграждането на Национален хъб създава условия за ускорена модернизация на онкологичната грижа, внедряване на иновации, развитие на човешкия капитал и повишаване на обществената ангажираност към превенцията и ранната диагностика, утвърждавайки се като двигател за устойчиви политики и ефективно изпълнение на националните и европейските приоритети в интерес на пациентите и обществото.

### **3. Предназначение на НХМР**

Мисията на НХМР е да функционира като национален интеграционен, координационен и фасилитиращ механизъм за трансформация на онкологичната грижа в България чрез прилагане на научно обосновани политики, иновации и устойчиво междусекторно и междуинституционално сътрудничество, основано на пентахеликсният модел на взаимодействие между публичните институции, академичната и научна общност, здравната специалисти, индустрията, гражданското общество и пациентските организации, включвайки и медиите и обществения диалог. Националният хъб осигурява структурирана платформа за съгласуване и синергия в националните усилия и в пълно съответствие с Европейската мисия срещу рака и Пътната карта на Европейския план за борба с рака.

#### **Визия на НХМР**

Визията на Националния хъб е изграждането на устойчива, справедлива и висококачествена национална система за превенция, ранно откриване, диагностика, лечение, проследяване и качество на живот на онкологичните пациенти, която да намали неравенствата, да повиши здравните резултати и да позиционира България като активен, надежден и равноправен участник в европейското здравно, научно и иновационно пространство.

#### **Ценности на НХМР**

Ценностите на Националния хъб се основават на доверие и прозрачност в управлението, научна строгост и решения, базирани на доказателства, приобщаване и равнопоставеност на всички заинтересовани страни, уважение към пациента и професионалната експертиза, отговорно и визионерско лидерство, междусекторна солидарност и дългосрочна обществена и институционална устойчивост.

## **II. ЦЕЛИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО ЗА НАЦИОНАЛЕН ХЪБ НА МИСИЯТА СРЕЩУ РАКА В БЪЛГАРИЯ**

Настоящото сътрудничество има за цел да консолидира и координира усилията на публичните институции, здравния сектор, научноизследователската и образователната общност, иновационната и индустриалната екосистема, гражданското общество и пациентските организации чрез структуриран модел на взаимодействие, насочен към изграждането и устойчивото функциониране на НХМР в България. Сътрудничеството цели съгласуване на политики, ресурси и инициативи на национално, регионално и местно ниво с приоритетите на Европейската мисия срещу рака и Европейския план за борба с рака, като създава интегрирана рамка за превенция, ранно откриване, диагностика, лечение, проследяване и качество на живот, насочена към постигане на измерими здравни резултати, намаляване на неравенствата и гарантиране на дългосрочна институционална и обществена устойчивост.

### **Цели на сътрудничеството**

Основна цел на този Меморандум е заинтересованите Страни да работят за:

- 1) учредяване на приобщаващ модел за управление, подкрепен от ръководен орган, специализирани координационни структури, тематични експертни групи и национална пътна карта за прилагане на политиките;
- 2) привеждане на Националния антираков план към реалното състояние на онкологичната грижа в България и в съответствие с приоритетите на ЕС чрез насърчаване на трансграничното сътрудничество в ускоряване прилагане на целите на Европейската мисия срещу рака и Пътната карта на Европейски план за борба с рака;
- 3) интегриране на насоки и стандарти, стимулиране на междусекторното сътрудничество и изграждане на устойчива инфраструктура и финансиране между всички заинтересовани страни в рамките на единна, координирана национална стратегия;
- 4) приемане и прилагане на единна национална стратегия за борба с онкологичните заболявания чрез инициране на координирани и многостранни инициативи за превенция, осигуряване на равнопоставен достъп до ранна диагностика, лечение, проследяване и палиативни грижи укрепване на интеграцията с научноизследователските и иновативни програми на Европейския съюз;
- 5) съдействие за изграждане на устойчива национална мрежа от всеобхватни онкологични центрове и всеобхватна онкологична инфраструктура чрез картографиране на съществуващите ресурси, приравняване към стандартите на ОЕСИ и осигуряване на дългосрочен кадрови капацитет и модел на управление;
- 6) разширяване на продължаващото медицинско обучение в клиничната онкология и онкохематология, утвърждавайки мултидисциплинарния подход и в съответствие с националните стратегии за развитие на здравната работна сила и насърчаване обмена на наука, знания и умения;
- 7) гарантиране на равнопоставен достъп до онкологична грижа чрез разширяване на профилактиката и скрининга, повишаване на здравната осведоменост сред уязвимите групи и интегриране на показатели за качество и равнопоставеност;
- 8) ускоряване на националната интеграция на иновативни и основани на доказателства здравотехнологични решения с цел подобряване на предоставянето на онкологична помощ и постиганите здравни резултати;
- 9) подобряване на цифровата и здравна грамотност на национално ниво чрез провеждане на обществени информационни кампании, интегриране на съответните теми в

началното, средно и медицинското образование и създаване на платформа за продължаващо медицинско обучение за здравни специалисти;

10) осигуряване на устойчиво и прозрачно финансиране на НХМР чрез мобилизиране на комбинирани източници, проектно финансиране, национални програмни инструменти и международни финансови механизми, при стриктна защита от двойно финансиране и пълна интеграция на дейностите в националните стратегии и политики.

### **III. СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

България е изправена пред сериозни системни дефицити в онкологичната грижа, изразени в високи нива на късна диагностика, фрагментиран и неkoordinиран модел на лечение, неравномерно развита инфраструктура и недостиг на експертен и кадрови капацитет, което води до неравен достъп и незадоволителни здравни резултати.

Основните причини включват липса на ефективни програми за превенция и организиран (популационен) скрининг, недостатъчна здравна култура, ограничено прилагане на мултидисциплинарния подход, недоразвита дигитална инфраструктура и национален раков регистър, както и недостатъчни инвестиции в наука, образование и поддържащи грижи, утежнени от застаряването на населението.

В съответствие с препоръките на СЗО и IARC превенцията и ранното откриване са ключови за намаляване на смъртността от рак, което изисква координирани и устойчиви национални действия. Националният хъб за мисия срещу рака в България се позиционира като централен координационен механизъм за прилагане на структурирани програми за превенция и скрининг, ускорена дигитализация и ефективно междусекторно сътрудничество между институциите, здравната система, научната общност и пациентските организации. Сътрудничеството в рамките на НХМР има за приоритет съгласуването на националните политики с Националния план за борба с рака и европейските рамки с фокус върху измерими резултати, намаляване на неравенствата и дългосрочна устойчивост на онкологичната система.

Стратегическите приоритети на сътрудничество се формулират в следните насоки:

#### **1. Превенция, ранно откриване и организиран скрининг**

Разработване и прилагане на национални, устойчиви и основани на доказателства програми за първична превенция и популационен онкологичен скрининг с цел намаляване на късната диагностика и смъртността от рак.

#### **2. Интегрирана, пациент-центрирана онкологична грижа**

Изграждане на координиран и мултидисциплинарен модел на онкологична грижа, гарантиращ равнопоставен достъп до качествена диагностика, лечение, проследяване и поддържащи грижи на национално ниво.

#### **3. Инфраструктура, човешки капитал и експертиза**

Укрепване и балансирано развитие на онкологичната инфраструктура и кадровия капацитет чрез инвестиции в сертифицирани центрове, модерно оборудване и устойчиво развитие на медицинската и научната експертиза.

#### **4. Дигитализация, данни и Национален раков регистър**

Изграждане на интегрирана дигитална здравна екосистема и функциониращ Национален раков регистър като основа за политики, базирани на данни, качество и прозрачност.

#### **5. Междусекторно сътрудничество, наука и иновации**

Създаване на устойчив пентахеликсен модел за взаимодействие между институции, наука,

индустрия и общество с цел ускоряване на научните изследвания, внедряване на иновации и трансфер на знания в клиничната практика.

#### **6. Обществено застъпничество, гражданска ангажираност и европейски ценности**

Развитие на активни обществени процеси на застъпничество чрез системно включване на пациентските и гражданските организации и широката общественост, утвърждавайки ценностите на солидарност, равнопоставеност, участие и защита на правата на пациентите в съответствие с европейските принципи.

### **IV. ЕТАПИ И ПРИОРИТЕТИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

Сътрудничеството за изграждане на НХМР в България е многоетапен и многоаспектен процес.

С подписването на настоящия меморандум Страните приемат и заявяват своята ангажираност и отдаденост във всички етапи на настоящото сътрудничество.

#### **Първа фаза. Инициране и стратегическо консолидиране**

Първата фаза на сътрудничеството по изграждането на НХМР в България е насочена към формалното идентифициране и споделено признаване на необходимостта от устойчиво междусекторно взаимодействие и създаване на Национален хъб като стратегически координационен механизъм. В рамките на тази фаза Страните постигат съгласие по основните и стратегическите цели, приемат фундаменталните принципи на сътрудничеството и полагат основите на бъдещата организационна рамка чрез координирано планиране, дефиниране на роли, правила за взаимодействие и индикативни срокове за поетапно реализиране на целите и инициативите на Националния хъб.

#### **Втора фаза. Институционализиране и структуриране**

Втората фаза на сътрудничеството надгражда резултатите от Първа фаза и е насочена към институционализиране на НХМР в България чрез изграждане на устойчива организационна, управленска и правна рамка за неговото функциониране. В рамките на тази фаза страните по Меморандума предприемат съгласувани действия за формализиране на НХМР като самостоятелна структура, основана на принципите на прозрачност, отчетност, междусекторно сътрудничество и обществена полза.

Втората фаза включва учредяването на НХМР в България във форма на сдружение с нестопанска цел в обществена полза, изготвяне и приемане на учредителни и вътрешни документи, дефиниране на органите на управление и функционално управление, както и създаване на тематични експертни и координационни структури. Страните поемат ангажимент за активно участие в този процес, включително чрез определяне на представители, координатори и експерти и чрез извършване на всички необходими правни и фактически действия за осигуряване на легитимност и оперативна готовност на НХМР.

Паралелно с институционалното изграждане Втората фаза предвижда разработване и приемане на стратегическа програма и модел за устойчиво финансиране, съгласувани с Националния план за борба с рака и европейските рамки, с цел гарантиране на дългосрочна функционалност и подготовка за преминаване към Трета фаза – утвърждаване на НХМР в България като независима, стабилна и призната национална структура.

## **V. УПРАВЛЕНИЕ, КООРДИНАЦИЯ И МОНИТОРИНГ НА НАЦИОНАЛНИЯ ХЪБ НА МИСИЯТА СРЕЩУ РАКА В БЪЛГАРИЯ**

Управлението на НХМР в България се основава на принципите на пентахеликсния модел на взаимодействие, прозрачност, равнопоставеност, ротация и институционална приемственост. Сътрудничеството се реализира чрез ясно дефинирана организационна и управленска структура, която гарантира балансирано участие на всички ключови заинтересовани Страни и устойчивост на управленските процеси във времето.

### **Механизъм за представителство и избор**

Управителните органи на НХМР се формират на принципа на представителство по пентахеликсния модел, като всяка от следните групи заинтересовани страни има право да излъчи свой представител чрез вътрешен, прозрачен и документиран изборен процес:

- 1) публични и регулаторни институции;
- 2) здравни и клинични организации;
- 3) научноизследователски и образователни структури;
- 4) индустрия и иновационна екосистема;
- 5) пациентски и граждански организации.

Излъчването на представители се извършва въз основа на предварително договорени критерии за експертиза, институционална легитимност, етично поведение и ангажираност с целите на НХМР.

### **Ротационност и приемственост**

С цел осигуряване на балансирано участие, предотвратяване на институционална концентрация и гарантиране на устойчивост мандатите на представителите в управителните органи се основават на принципа на ротация с приемственост. Ротацията се прилага по предварително определен график и правила, като се гарантира частично припокриване на мандатите, осигуряващо предаване на знания, последователност в управленските решения и непрекъсваемост на стратегическите приоритети.

### **Координация и мониторинг**

Координацията между управителните органи, тематичните работни групи и партньорите се осъществява чрез ясно разпределени функции, отговорности и механизми за отчетност. Мониторингът на изпълнението на целите, решенията и дейностите на НХМР се извършва редовно въз основа на договорени индикатори, периодични отчети и механизми за вътрешен и външен контрол, в съответствие с националните и европейските принципи за добро управление.

Сътрудничеството се основава на строго установени правила, като за систематизиране на дейностите си по реализиране на поставените цели изгражда организационна структура, състояща се от:

#### **1) Ръководен комитет**

Ръководният комитет е висшият орган на сътрудничеството и обединява ключовите партньори по Меморандума, включително неотменното място на Съвместна онкологична национална мрежа (СОНМ) в него. Той отговаря за стратегическото управление и цялостната координация на сътрудничеството, включително планиране и одобряване на фазите на развитие, определяне на срокове, годишни планове за дейности и индикатори за напредък.

Ръководният комитет има правомощия да дефинира допълнителни подцели и приоритетни направления в рамките на договорените стратегически цели, да взема решения за присъединяване на нови партньори, да одобрява ключови документи, позиции

и официални становища, както и да изисква и разглежда редовна отчетност за напредъка от всички организационни звена. Комитетът следи за спазването на принципите и целите на сътрудничеството и предприема необходимите действия за тяхното гарантиране, включително отправяне на мотивирано искане за прекратяване на участието на партньор при съществено несъответствие с националните и европейските стратегически рамки.

Решенията на Ръководния комитет се вземат с обикновено мнозинство. Комитетът се състои от пет (5) представители на Страните по Меморандума.

## **2) Политически консултативен съвет**

Политическият консултативен съвет обединява стратегическите партньори по Меморандума в надполитически интерес и осигурява съгласуваност на дейностите с националните и европейските политики. Съветът формулира стратегически препоръки, подпомага поэтапното и многосекторно ангажиране на държавните институции, съдейства за създаване на условия за устойчиво финансиране и осъществява политически мониторинг върху прилагането на договорените политики от останалите организационни звена.

Съветът изготвя аналитични становища и доклади, предлага присъединяване на нови партньори и може да отправя мотивирани предложения до Ръководния комитет за прекратяване на партньорство при несъответствие с основните национални и европейски политики. Решенията се вземат с обикновено мнозинство.

Политическият консултативен съвет се състои от пет (5) лица, представители на Страни по Меморандума.

## **3) Научен консултативен съвет**

Научният консултативен съвет е експертен орган към НХМР и включва представители на страните по Меморандума с доказани професионални постижения в областта на медицината, общественото здраве и науката, като представители на Съвместната онкологична национална мрежа (СОНМ) са членове по право. Съветът се състои от пет (5) лица.

### **Основни компетенции:**

#### **1. Научни приоритети и иновации**

Определя научните приоритети на НХМР и формулира препоръки за интегриране на иновации, технологии и подходи, базирани на доказателства, в дейностите и политиките на НХМР.

#### **2. Експертна оценка и качество**

Предоставя експертни становища по ключови научни въпроси, методологии и проекти; подпомага прилагането на политики, основани на доказателства; участва в оценката на научната валидност и качеството на инициативите на НХМР.

#### **3. Европейска и международна научна свързаност**

Съдейства за обвързване на националните научни усилия с европейски и международни изследователски инициативи, идентифицира възможности за партньорства и финансиране и отправя мотивирани предложения до Ръководния комитет за включване или при необходимо за отстраняване на партньори при несъответствие с научните принципи и целите на сътрудничеството.

Решенията на Научния консултативен съвет се вземат с обикновено мнозинство.

#### **4) Оперативен секретариат**

Изпълнява подпомагаща и координационна функция при реализиране на дейностите по настоящото сътрудничество. Неговите основни компетенции включват:



- координация и проследяване на изпълнението на решенията на Ръководния комитет;
- разработване и прилагане на комуникационни и организационни правила и процедури;
- управление на работните процеси и оперативната комуникация между партньорите;
- подготовка на проектодокументи, анализи, доклади за напредъка и оперативни предложения;
- организация и подпомагане на срещи, работни групи, публични събития и конференции.

Оперативният секретариат се състои от три (3) лица, представители на Страните по Меморандума.

#### **5) Координационен съвет на експертни групи**

Състои се от представители на партньорите по Меморандума с доказана експертиза в областите превенция, клинична онкология, дигитално здраве, инфраструктура, обществено здраве и управление на здравни политики и включва трима (3) членове.

Съветът има правомощие да осигурява оперативна координация и стратегическа съгласуваност на експертната дейност чрез учредяване и ръководство на следните експертни групи: „Превенция и скрининг“, „Пациентски път (диагностика и лечение)“, „Дигитално здраве и инфраструктура“ и „Качество на живот“.

Координационният съвет определя правилата за работа, комуникация и отчетност на експертните групи, поставя срокове за изпълнение на задачите, осигурява методологическа и експертна подкрепа, координира взаимодействието между групите с цел интегриран подход и избягване на дублиране и консолидира резултатите в синтезирани доклади до Ръководния комитет, гарантирайки съответствие със стратегическите цели на сътрудничеството и националните и европейските политики в областта на рака.

Състои се от три (3) лица, Страни по Меморандума.

#### **6) Процеси за мониторинг и оценка**

Създават се с участието на всички заинтересовани Страни, за да се гарантира прозрачност и отчетност на действията и резултатите

Оперативният секретариат организира и провеждане на редовни срещи, които да осигурят навременно и ефективно изпълнение, координиране и актуализиране на дейностите при необходимост, не по-малко от една среща на всеки 3 месеца. Срещите служат за анализ на напредъка, обсъждане на постиженията и предизвикателствата, достигане до изводи и актуализиране на приоритетите.

Страните се договарят редовно да се информират взаимно за напредъка по дейностите, посочени по-горе, чрез механизмите, установени от Страните и чрез всякакви конкретно договорени механизми за координиране, установени за отделни операции.

По искане на Ръководния комитет, Политическия или Научния съвет Оперативният секретариат е длъжен организира провеждане на извънредна среща, извън редовно провежданите, съобразно представената необходимост. Срещите се провеждат присъствено и/или дигитално при съблюдаване на принципите за конфиденциалност и защита на личните данни по решение на Ръководния комитет. Дистанционното провеждане на срещите се реализира през нарочно създаден дигитален комуникационен

канал с индивидуален достъп. При спазване принципите на прозрачност и поддържане на информираността на Страните в настоящото сътрудничество срещите могат да бъдат съпроводени със запис, достъпен за Страните в сътрудничеството, изготвен при спазване на действащото национално и европейско законодателство

## **VI. ПУБЛИЧНИ ИЗЯВЛЕНИЯ**

Постига се договореност, според която каквито и да било съобщения в пресата, социалните мрежи и всякакви други комуникационни канали на всяка една от Страните и всякакви други публични обявления, касаещи сътрудничеството по този Меморандум, отговарят на условията, договорени в настоящия Меморандум и на предварителното съгласуване между Страните.

## **VII. ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ**

Интелектуалната собственост, представляваща данни или резултати от съвместно провеждани проекти и/или действия от Страните по настоящия Меморандум при и/или по повод НХМР, са собственост на Страните съвместно, като те заедно имат правото да използва резултатите от водените проекти след съвместно съгласуване и взаимно одобрен уместен начин.

Интелектуалната собственост, представляваща данни или резултати от самостоятелно провеждани проекти и/или действия от всяка една Страна по настоящия Меморандум, създадена и предоставена от всяка една от Страните, остава собственост на същата.

Всяка Страна се задължава да се въздържа от всякакви действия, които могат да нарушат правата на интелектуална собственост на друга Страна и/или свързани с нея трети лица, както и да уведомява съответната Страна за всякакви такива нарушения и да ѝ оказва съдействие по всякакви дела, насочени към защитата на техните интереси.

## **VIII. КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ**

Всяка една от Страните по настоящия Меморандум се задължава да не разкрива, при каквито и да било обстоятелства и по какъвто и да е начин каквато и да е конфиденциална информация пред трети лица, освен след изричното писмено съгласие на другите Страни.

За целите на настоящия Меморандум “конфиденциална информация” означава цялата поверителна информация или материали, притежавани, контролирани или предоставени от всяка една от Страните, независимо дали са разкрити писмено, устно или визуално, включително без ограничение; медицинска информация, включително дизайн, процес, процедура, формула, планове, спецификации, характеристики, база данни, ноу-хау, опит и търговски тайни; информация за развитие, маркетинг, експлоатация, ефективност, финанси; всякакви материали, съдържащи или разкриващи горната информация, включително планове, заявления за безвъзмездни средства, бележки или чернови на някое от гореизброените, независимо дали са писмено или представени, съхранявани или поддържани във или по електронен, магнитен или друг начин.

Разгласяване на конфиденциална информация по смисъла на настоящия Меморандум представлява всякакъв вид устно и/или писмено изявление, предаване на информация на хартиен, електронен или друг носител, включително по поща, факс или електронна поща, както и всякакъв друг начин на разгласяване на информация, в това

число чрез средствата за масово осведомяване, печатните издания или Интернет. Задължава се да опазва конфиденциалната информация добросъвестно и да предпазва разпространяването и публикуването ѝ от лица, които нямат правото да я разпространяват и публикуват.

Страните, в това число и техните служители и/или представители, се задължават да не разгласяват и използват конфиденциална информация, предоставена им от друга страна или станала им известна във връзка или по повод изпълнението на настоящия Меморандум, за свое или на трети лица облагодетелстване по какъвто и да е начин.

Страните се споразумяват, освен ако не се изисква по закон, да не предоставят конфиденциална информация на Страните под каквато и да било форма и за каквато и да било цел, освен за нуждите на изпълнението на настоящия Меморандум. Всяка от Страните може да разкрива конфиденциална информация пред служителите си на принципа на необходимото познание. Всяка страна е съгласна да предприеме всички необходими и разумни действия, за да гарантира, че конфиденциална информация няма да бъде разкрита или разпространена от нейните служители и/или агенти в нарушение на клаузите на настоящия Меморандум. Страните се задължават да предприемат всички мерки, необходими за предотвратяване разкриването на конфиденциална информация.

## **IX. ФИНАНСИРАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА МЕМОРАНДУМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

Настоящият Меморандум за сътрудничество се основава на едно споразумение на добра воля и не задължава която и да било от Страните да предоставя каквито и да било финансови средства на друга Страна.

Страните поемат своите собствени разходи при изпълнението на ролята си на партньор в настоящия Меморандум за сътрудничество.

## **X. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

### **1. Валидност**

Този Меморандум за сътрудничество влиза в сила при подписването му от Страните и продължава своето действие до официално, финално изграждане на НХМР.

Всяка от Страните може да се оттегли от Меморандума след мотивирано писмено оповестяване на другите Страни за това, изпратено в срок от поне три (3) месеца преди момента на оттеглянето. В този срок всяка от Страните се задължава да довърши поетите от нея ангажименти по Меморандума.

Прекратяването на настоящия Меморандум не засяга съвместните програми и проекти, започнали преди прекратяването му, освен ако договарящите се Страни не са се споразумели за друго.

### **2. Изменение**

Настоящият Меморандум за сътрудничество може да бъде изменян по всяко време, както бъде договорено от Страните. Съответните изменения влизат в сила само след подписването им от Страните.

### **3. Уреждане на спорове**

В случай на проява на разногласия, в това число и всякакви разногласия при тълкуването на Меморандума, се разрешават чрез консултации и разговори между Страните по тяхно взаимно съгласие с оглед зачитане на взаимните си интереси и постигане на заложените в него цели.

*Меморандумът за сътрудничество се състави и подписа в два еднообразни екземпляра за всяка една от Страните.*

.....

.....

**Съвместна онкологична национална мрежа (СОНМ)**

.....

**Наименование, подпис и печат на всяка една организация, институция или административна структура на управление**

**ПРОЕКТ: ЕТИЧНА ПЪТНА КАРТА  
КЪМ МЕМОРАНДУМ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО  
ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ХЪБ ЗА МИСИЯ СРЕЩУ РАКА В  
БЪЛГАРИЯ**

Днес, ..... 2026 г., с гр. София, между:

**Съвместна онкологична национална мрежа  
+ останалите, които ще ни подкрепят**

Заедно наричани **"Страните"**,

**ПРИЕМА НАСТОЯЩАТА ЕТИЧНА ПЪТНА КАРТА КЪМ МЕМОРАНДУМ ЗА  
СЪТРУДНИЧЕСТВО**

Създаването на Национален хъб на Мисията срещу рака в България представлява логична и стратегически обоснована стъпка към изграждане на централизирана рамка за координация, синергия и устойчиво взаимодействие. Този модел ще подобри качеството и последователността на грижите за онкологично болните, ще засили сътрудничеството между всички заинтересовани страни и ще подпомогне ефективното изпълнение на националните и европейските инициативи за борба с рака, в пълно съответствие с концептуалните модели на Европейската Мисия за борба с рака и ключовите национални стратегически документи в областта на здравеопазването.

**V. ПРИНЦИПИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

**Меморандумът за сътрудничество за НХМР създава сътрудничество, основано на неотменни и основни принципи:**

**1) Прозрачност**

Страните, участващи в Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР), осигуряват откритост, достоверност и пълнота на информацията при вземането на решения, разработването на комуникационни стратегии и осъществяването на координация между участниците. Заинтересованите страни упражняват правото си на своевременен, равнопоставен и безпрепятствен достъп до информация, свързана с дейностите, решенията и резултатите на НХМР, при спазване на приложимата нормативна уредба.

**2) Обоснованост**

Политиките, стратегическите действия и управленските решения в рамките на НХМР се основават на валидни и доказани научни знания, прозрачни и възпроизводими методологии и независима експертна оценка. Те се прилагат в съответствие с основните и стратегическите цели на НХМР, Националния план за борба с рака, както и с всички приложими национални и наднационални правни и стратегически актове.

**3) Сътрудничество**

Заинтересованите страни следва активно да подкрепят и развиват междусекторно и трансгранично сътрудничество, в пълно съответствие с целите и приоритетите на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР). Системното споделяне на знания, експертен опит и данни, както и съвместното разработване на обучителни програми и комуникационни инструменти, са ключови предпоставки за координирани действия, насочени към устойчиво подобряване на качеството на онкологичната грижа, намаляване на неравенствата в достъпа до лечение и постигане на по-добри здравни резултати за пациентите в България и в рамките на Европейския съюз..

#### **4) Приобщаващо участие на гражданите**

Воден от основните цели и стратегически императиви, заложи в Глава II на Меморандума за сътрудничество, Националният хъб на Мисията срещу рака (НХМР) има за мисия да изгражда устойчива политика за приобщаване и овластяване на пациентите и гражданите чрез прилагане на съвременни комуникационни инструменти, активно търсене на експертен опит и развитие на партньорства с неправителствения и гражданския сектор. .

#### **5) Равенство и справедлив достъп**

Етичното участие изисква последователни и целенасочени усилия за преодоляване на социалния стигматизъм и структурните неравенства в здравеопазването, чрез насърчаване на политики за превенция, профилактика и организирани скринингови програми, както и чрез гарантиране на равнопоставен и навременен достъп до ранна диагностика, адекватно лечение, рехабилитация, палиативни грижи, участие в клинични изпитвания и внедряване на иновативни здравни технологии.

#### **6) Социална отговорност и устойчивост**

Политиките и практиките на НХМР следва да бъдат насочени към постигане на дългосрочни обществени ползи, укрепване и устойчиво развитие на трансграничното и европейското сътрудничество, както и към отговорно повишаване на устойчивостта, ефективността и адаптивността на българската здравна система.

#### **7) Отговорност към околната среда и здравето**

8) Синергията с останалите ключови програми на Европейската комисия е предпоставка за изграждане на холистичен подход при постигане целите на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР). Над 40% от онкологичните заболявания са предотвратими чрез координирани действия, насочени към поведенческите, биологичните, екологичните, професионалните, социално-икономическите и свързаните с търговията фактори, определящи здравето. В този контекст е необходимо засилване на усилията за насърчаване на здравословен начин на живот, с цел превенция на рака и намаляване на риска от рецидив при определени онкологични заболявания.**Защита на данните, поверителност и сигурност**

Предвид нарастващата роля на дигитализацията в здравния сектор и трансграничния обмен на данни, всички заинтересовани страни следва да гарантират строга защита на личните здравни данни, пълно съответствие с действащото европейско и национално законодателство, прозрачни модели на управление на данните, както и етично и отговорно използване на изкуствен интелект и дигитални инструменти в процесите на скрининг, диагностика и лечение.

## VI. ОСНОВНИ ЕТИЧНИ НОРМИ В СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

Страните по сътрудничеството в рамките на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР) реализират целите на сътрудничеството при пълна професионална и експертна независимост, като не допускат влияние, което би могло реално или привидно да компрометира тяхната експертна дейност, обективност или почтеност. При изпълнение на ангажиментите по настоящото сътрудничество страните действат като независими субекти и се ръководят изключително от стратегическите цели и принципи на НХМР. В пълен синхрон с всички приложими национални и наднационални правни актове. Страните не се влияят от лични, институционални или финансови интереси, не се поддават на външен натиск или неправомерно въздействие и избягват всякакви форми на конфликт на интереси.

Независимостта се разглежда в два взаимосвързани аспекта – **фактическа независимост и възприятие за независимост**. Всяка страна следва да бъде в състояние да изпълнява задълженията си без влияние от взаимоотношения, обстоятелства или зависимости, които биха могли да повлияят или да създадат основателно впечатление, че влияят върху нейната експертна преценка.

Освен това страните следва да избягват създаването на ситуации, които биха могли да доведат добросъвестна и информирана трета страна до основателно съмнение относно почтеността, обективността или независимия експертен подход на която и да е от страните по сътрудничеството, или до извода, че тези принципи са били нарушени.

### 1. Доверие и почтеност

Взаимоотношенията между страните в сътрудничеството по изграждането и развитието на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР) се основават на взаимно доверие, почтеност и уважение. Тези отношения не могат да бъдат устойчиви и ефективни при наличие на съмнение относно честността, достойнството или професионалната интегритет на която и да е от страните.

Основна етична норма в дейността на НХМР е осъществяването на взаимодействието в рамките на хъба по почтен, прозрачен и надежден начин, единствено в интерес на обществото. НХМР се стреми да бъде пример за висок професионализъм, отговорно управление и етично ръководене на сътрудничеството между участващите страни.

Всички участващи организации, структури и институции в рамките на НХМР са ясно ангажирани да работят за защита на интересите на гражданите, пациентите с онкологични заболявания, лицата, преживели рак, както и на техните семейства и близки. Общественият интерес и благополучието на пациентите са водещ принцип във всички дейности и решения.

Ресурсите на НХМР се управляват в съответствие с принципите на законосъобразност, прозрачност, редовност и добро финансово управление. Дейността на НХМР се осъществява при пълно спазване на приложимите етични норми и нормативни изисквания, като се зачита правната и институционална независимост на всяка страна и се гарантира постигане на целите по икономичен, ефикасен и ефективен начин.

Всички страни в сътрудничеството са длъжни да спазват приложимото законодателство, подзаконовите нормативни актове, вътрешните политики, процедури и професионални стандарти. Те следва да поддържат високо ниво на почтеност и да се въздържат от всякакви действия или поведение, които биха могли да накърнят доверието, авторитета или репутацията на НХМР.

## **2. Уважение**

Основният стълб на синергията и взаимодействието в сътрудничеството, изграждащо Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР), е взаимното уважение. Този фундаментален етичен принцип е в основата на доверието, безопасността и благосъстоянието на всички участници.

НХМР се изгражда върху ефективно и ефикасно сътрудничество, което предполага и изисква взаимно уважение между страните, толерантност към различията, както и откритост, учтива и ясна комуникация като условие за устойчиво партньорство и споделена отговорност.

## **3. Лоялност и чувство за отговорност**

Страните се задължават да спазват принципа на лоялност и взаимно доверие във взаимоотношенията помежду си и спрямо Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР). Това задължение представлява съществен елемент от техния принос към постигането на основните и стратегическите цели на НХМР, Мисията на ЕС за борба с рака и Европейския план за борба с рака.

Страните изпълняват поетите ангажименти добросъвестно, с активен стремеж за намиране на съвместни решения при възникване на затруднения или разногласия. Те се задължават да познават и спазват както собствените си приложими правни норми, организационни правила и вътрешни процедури, така и правилата, процедурите и договореностите, приети в рамките на създаването и функционирането на НХМР.

## **4. Прозрачност в комуникацията**

Всяка страна следва да осигурява прозрачност в своята комуникация, като аргументира и мотивира своевременно и по подходящ начин всички свои решения, действия и публични изявления, свързани с общите дейности и инициативи в рамките на НХМР, при стриктно съблюдаване на основните принципи, стратегическите цели и приоритети на НХМР.

## **5. Принцип на съ-участие и съвместно създаване**

Страните насърчават структурираното и равнопоставено участие на всички заинтересовани страни, включително пациенти и пациентски организации, здравни специалисти, публични институции, научноизследователски и образователни организации, индустрията и гражданското общество, в процесите на планиране, разработване, прилагане и оценка на дейностите на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР). Принципът на съвместно създаване цели интегриране на експертно знание, практически опит и обществена перспектива за постигане на устойчиви, приобщаващи и пациент-ориентирани решения.

## **6. Етична дигитална трансформация**

НХМР насърчава внедряването и използването на цифрови технологии и системи с изкуствен интелект в онкологичната грижа при стриктно спазване на етичните принципи, защитата на личните данни, киберсигурността и приложимата национална и европейска регулаторна рамка. Дигиталната трансформация се осъществява при гарантиран човешки надзор, прозрачност и яснота на алгоритмичните процеси, отчетност и проследимост на решенията, както и при активна превенция на пристрастия, дискриминация и неравнопоставен достъп.

При навлизането и употребата на изкуствен интелект НХМР прилага принципите на надежден изкуствен интелект (ИИ), включително:

- законност, етичност и техническа надеждност;
- защита на основните права, достойнството и автономията на пациентите;



- високо качество и управление на данните, включително тяхната точност, представителност и сигурност;
- пропорционалност и безопасност, с ясно дефинирани граници на автоматизацията;
- възможност за човешка намеса, корекция и обжалване на автоматизирани решения.

Основният фокус остава осигуряването на безопасна, справедлива и пациент-ориентирана онкологична грижа, в която технологиите и ИИ подпомагат, но не заместват, клиничната експертиза и отговорността на здравните специалисти.

## **7. Защита на данни и поверителна информация**

Страните по настоящото сътрудничество се задължават да спазват всички приложими актове на националното и европейското право, гарантиращи защитата на основните права и свободи на физическите лица, и по-специално правото на защита на личния живот и на личните данни. В този контекст страните осигуряват пълно съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ регламент относно защитата на данните – GDPR), както и с приложимото национално законодателство и подзаконови актове, уреждащи обработването на лични данни.

## **8. Конфликт на интереси и политическа неутралност**

Страните се задължават да избягват всякакви ситуации на реален, потенциален или привиден конфликт на интереси, включително такива, които биха могли да породят съмнения в безпристрастност, обективност или независимост, особено при участие в процеси на вземане на решения. При възникване на реален или привиден конфликт на интереси засегнатата страна е длъжна незабавно да уведоми Ръководния комитет и да съдейства за неговото своевременно и прозрачно разрешаване.

Всяка страна декларира и гарантира, че към момента на присъединяване към сътрудничеството в рамките на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР) не се намира в договорни, финансови или други отношения, които са в противоречие с поетите ангажименти, както и с основните и стратегическите цели на НХМР. Страните се задължават да не поемат в бъдеще подобни задължения и да не влизат в споразумения, които биха довели до конфликт на интереси.

Страните нямат право да участват в конкретни дейности, инициативи или проекти в рамките на НХМР, когато е налице или възникне конфликт на интереси. При наличие на съмнение за такъв конфликт съответната страна е длъжна да декларира обстоятелствата и, при необходимост, да се оттегли от съответното участие, без това да води до неблагоприятни последици за останалите дейности на сътрудничеството.

Страните в настоящото сътрудничество се задължават да спазват политическа неутралност и не участват по какъвто и да е начин в партийно-политическа дейност в рамките на НХМР, нито използват своето участие за влияние върху политически, икономически или бизнес среди.

Никоя страна няма право да използва своето участие, роля или позиция в НХМР за лична, институционална или частна облага, както и за оказване на неправомерно влияние в противоречие с обществените цели и ценностите на НХМР.

## **II. ПРАВИЛА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ**

Правилата за етично поведение уреждат конкретните задължения на страните при прилагане на основните принципи, въведени в настоящата етична пътна карта.

Правилата имат за цел да гарантират прозрачност, почтеност, отговорност и ефективно сътрудничество между страните, както и защита на обществения интерес.

Всички страни следва да се придържат към тези правила при изпълнение на ангажиментите си в рамките на НХМР.

#### **1. Правила, свързани с Принципа на прозрачност**

Страните предоставят навременна, вярна и пълна информация относно своята дейност и решения в рамките на настоящото сътрудничество, и свързани с изграждането и развитието на НХМР.

Всички документи, позиции и решения, свързани с НХМР, са публично достъпни, освен ако съдържат защитена информация.

Процесите на вземане на решения се документират по начин, позволяващ проследимост и проверка.

#### **2. Правила, свързани с принципа на сътрудничество**

Страните осъществяват активен обмен на информация, включително неконфиденциални научни данни, експертни становища и добри практики, като насърчават междусекторния, интердисциплинарния и трансграничния диалог.

Планирането и изпълнението на съвместни дейности се осъществяват при зачитане на правомощията, отговорностите и капацитета на всяка от страните. Страните се въздържат от действия, които биха възпрепятствали или накърнили реализирането на съвместните инициативи.

#### **3. Правила, свързани с приобщаващото участие на гражданите.**

Пациентските организации и представителите на гражданското общество участват равнопоставено в консултативните процеси и в изпълнението на целите на Националния хъб на Мисията срещу рака (НХМР). Страните създават и поддържат механизми за прозрачна, достъпна и ефективна двупосочна комуникация, осигуряваща систематична обратна връзка от гражданите и реалното ѝ отчитане в процесите на вземане на решения.

#### **4. Правила, свързани с доверие, почтеност и уважение**

Страните действат на основата на взаимно уважение, професионална почтеност и конструктивен диалог. Недопустими са всякакви форми на дискриминация, натиск, манипулация, злоупотреба с влияние или обидно поведение. Всички дейности се изпълняват добросъвестно, в обществен интерес и в съответствие с ценностите и целите на НХМР.

#### **5. Правила относно отчетността**

Страните изготвят периодични отчети за изпълнението на поетите ангажименти, съотнесени към целите и дейностите на НХМР. Отчетите включват информация за постигнатите резултати, идентифицираните предизвикателства и предприетите мерки за съвместно взаимодействие. Отчетността е задължителен инструмент за гарантиране на прозрачност, доверие и ефективно партньорство в рамките на НХМР.

### **VII. ГАРАНЦИИ ЗА СПАЗВАНЕТО НА ВЪВЕДЕНИТЕ С ТОЗИ КОДЕКС ПРИНЦИПИ И ЕТИЧНИ ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ.**

Основният гарант за съблюдаването и прилагането на настоящия етичен кодекс са самите страни по сътрудничеството, чрез тяхната информирана убеденост, споделена отговорност и доброволно поето задължение за спазване на етичните принципи и правила за поведение.

Ръководният комитет осъществява стратегически и процедурен надзор върху прилагането на Етичната пътна карта и, при необходимост, предприема действия по нейното преразглеждане, актуализиране и усъвършенстване, с цел гарантиране на нейната приложимост, ефективност и съответствие с действащата нормативна и етична рамка.

*Етичната карта към Меморандумът за сътрудничество се състави и подписа в еднообразни екземпляра за всяка една от страните.*

.....

**Съвместна онкологична национална мрежа**

.....

**Наименование, подпис и печат на всяка една организация, институция или административна структура на управление.**

